

Ipsæ ego librorum video delicta meorum;
 Cum sua plus iusto carmina quisque probet.
 Auctor opus laudat: sic forsitan Accius olim
 Therpsiten facie dixerit esse bona.
 Iudicium tamen hoc nostrum non decipit error;
 Nec quicquid genui, protinus illud amo.
 Cur igitur si me videam delinquere, peccem?
 Et patiar scripto crimen inesse rogas?
 Non eadem ratio est sentire, & demere morbos:
 Sensus inest cunctis, tollitur arte malum.
 Sæpe aliquid verbum capiens mutare relinquo,
 Iudicium vires destituuntque meum.
 Sæpe piget (quid enim dubitem tibi vera fateri?)
 Corrigit, & longi ferre laboris onus.
 Scribentem iuvat ipsæ favor, minuitque laborem;
 Cumque suo crescens pectora fervet opus.
 Corrigitur at res est tanto magis ardua, quanto
 Magnus Aristarcho major Homerus erat.
 Sic animum lento curarum frigore lædit:
 Ut cupidi cursor fræna retentat equi.
 Atque ita Dii mites minuant mihi Cæsaris iram,
 Ossaque pacata nostra tegantur humo.
 Ut mihi conanti nonnunquam intendere curas,
 Fortunæ species obstat acerba meæ.
 Vixque mihi videor, faciam quod carmina, fanus
 Inque feris curem corrigere illa Getis.
 Nil tamen est scriptis magis excusabile nostris,
 Quam sensus cunctis pene quod unus inest.
 Læta fere lætus cecini, cano tristia tristis:
 Conveniens operi tempus utrumque suo est.
 Quid nisi de vitio scribam regionis amaræ?
 Utque loco moriar commodiore, precer?
 Cum toties eadem dicam, vix audior ulli,
 Verbaque profectu dissimulata carent.
 Et tamen hæc eadem cum sint, non scribimus iisdem.
 Unaque per plures ars mea tentat opem.
 An ne bis ut sensum lector reperiret eundem,
 Unus amicorum Brute rogandus erat?

Non

Non fuit hoc tanti, confesso ignoscite docti:
 Vilior est operis fama salute mea.
 Denique materia, quam quis sibi finxerit, ipse
 Arbitrio variat multa poeta suo.
 Musa mea est index nimium quoque veramalorum;
 Atque incorrupti pondera testis habet.
 Non liber ut feret, sed uti sua cuique daretur
 Littera, propositum curaque nostra fuit.
 Postmodo collectas utcumque sine ordine junxi,
 Hoc opus electum ne mihi forte putes.
 Da veniam scriptis, quorum non gloria nobis
 Causa, sed utilitas officiumque fuit.

PUBLII OVIDII NASONIS

DE PONTO

LIBER QUARTUS.

Epistola I. Ad Sextum Pompejum:

ARGUMENTUM.

Ad Sextum Pompejum scribens Poeta, impium esse dicit, quod nusquam illum in suis scriptis nominaverit: quandoquidem ejus erga se beneficia tanta sint, ut nulli oblivioni tradi debeant.

Accipe, Pompei, deductum carmen ab illo,
 Debitor est vitæ qui tibi, Sexte, suæ.
 Qui seu non prohibes à me tua nomina poni,
 Accedet meritis hæc quoque summa tuis.

O 4

Sive

Epistola VI. Ad Brutum.

ARGUMENTUM.

Ad Brutum Romanum scribens, narrat se quin-
quennium egisse in Ponto: & cum maxime re-
ditum speraret precibus Fabii Maximi, in quo
spem habebat, cum periisse docet. Patetur ta-
men, Brutum nihilo inferiorem amore erga se
esse. Postremo ejus amorem, & virtutes peculi-
ares exponit: proficiturque nunquam se fore
ingratum meritorum, quæ apud se ab amicis
collata sunt.

Quam legis, ex illis tibi venit epistola Brute
Nasonem nolles in quibus esse locis.
Sed quod tu nolles, voluit miserabile fatum:
Hei mihi plus illud, quam tua vota, valet.
In Scythia nobis quinquennis olympias æcta est,
Jam tempus lustris transit in alterius.
Perstat enim fortuna tenax, votisque malignum
Opponit nostris invidiosa pedem.
Certus eras pro me Fabiæ laus Maxima gentis
Numen ad Augustum supplice voce loqui.
Occidis ante preces, causamque ego Maxime mortis
(Non fueram tanti) me reor esse tuæ.
Jam timeo nostram cuiquam mandare salutem:
Ipsam morte tua concidit auxilium.
Cæperat Augustus deceptæ ignoscere culpæ,
Spem nostram, terras deseruitque simul.
Quale tamen potui de cælite Brute recenti,
Vestra procul positus carmen in ora dedi.
Quæ prosit pietas utinam mihi, sitque malorum
Jam modus, & sacrae mitior ira domus.
Te quoque idem liquido possum jurare precari
O mihi non dubia cognite Brute fide.

Nam

Nam cum præfiteris verum mihi semper amorem,
Hic tamen adverso tempore crevit amor.
Quique tuas pariter lacrymas nostraque videret,
Passuros pœnam crederet esse duos.
Lenem te miseris genuit natura, nec ulli
Mitius ingenium, quam tibi Brute dedit.
Ut qui quid valeas, ignoret Marte forensi,
Posse tuo peragi vix putet ore reos.
Scilicet ejusdem est [quamvis pugnare videtur]
Supplicibus facilem, fontibus esse trucem.
Cum tibi suscepta est legis vindicta severæ,
Verba velut tinctum singula virus habent.
Hostibus eveniat, quam sis violentus in armis,
Sentire, & linguæ tela subire tuæ.
Quæ tibi tam tenui cura limantur, ut omnes
Istius ingenium corporis esse negent.
At si quem lædi fortuna cernis iniqua,
Mollior est animo fœmina nulla tuo.
Hoc ego præcipue sensi, cum magna meorum
Notitiam pars est inficiata mei.
Immemor illorum, vestri non immemor unquam?
Qui mala follicite nostra levatis, ero.
Et prius hinc nobis nimium conterminus Ister,
In caput Euxino de mare vertet iter,
Utque Thyestæ redeant si tempora mensæ,
Solis ad Eoas currus agetur aquas.
Quam quisquam vestrum, qui me doluistis ademptum,
Arguat ingratum non meminisse sui.

Epistola VII. Ad Vestalem.

ARGUMENTUM.

Ad Vestalem scribens, cui ora Pontica regenda de-
lata fuerat, eum testem facit incommodorum,
quæ sunt in ea regione: post ejus virtutem lau-
dat, quam pollicetur suo carmine testatam fore
in omne tempus.

Missus

Miffus es Euxinas quoniam Vestalis ad oras,
 Ut postis reddas jura sub axe locis.
 Aspicias en præfens quali jaceamus in arvo,
 Nec me testis eris falsa solere queri.
 Accedet voci per te non irrita nostræ,
 Alpina juvenis regibus orte fides.
 Ipse vides certe glacie concrefcere Pontum,
 Ipse vides rigido stantia vina gelu.
 Ipse vides onerata ferox ut ducat Jazyx,
 Per medias Istri plaustra bubulcus aquas.
 Aspicias & mitti sub adunco toxica ferro,
 Et telum causas mortis habere duas.
 Atque utinam pars hæc tantum spectata fuisset,
 Non etiam proprio cognita Marte tibi.
 Tenditis ad primum per densa pericula pilum,
 Contigit ex merito qui tibi nuper honor.
 Sit licet hic titulus plenis tibi fructibus ingens,
 Ipsa tamen virtus ordine major erit.
 Non negat hoc Ister, cujus tua dextera quondam
 Puniceam Getico sanguine fecit aquam.
 Non negat Aegyptos, quæ te subeunte recepta
 Sensit in ingenio nil opus esse loci.
 Nam dubiam est, positu melius defensa, manu
 Urbs erat in somno nubibus æqua jugo.
 Sithonio regi ferus interceperat illam
 Hostis, & ereptas victor habebat opes.
 Donec fluminea devecta Vitellius unda
 Intulit exposito milite signa Getis.
 At tibi progenies alti fortissima Danni,
 Venit in adversos impetus ire viros.
 Nec mora, conspicuus longe fulgentibus armis,
 Fortia ne possint facta latere caves.
 Ingentique gradu contra ferrumque, locumque,
 Saxaque brumali grandine plura subis.
 Nec te missa super jaculorum turba moratur,
 Nec quæ vipereo tela cruore mudent.
 Spicula cum pistis hærent in castide pennis,
 Parsque fere scuti vulnere nulla vacat.

Nec

Nec corpus cunctos feliciter effugit ictus,
 Sed minor est acri laudis amore dolor.
 Talis apud Trojam Danais pro navibus Ajax
 Dicitur Hecstoeas sustinuisse faces.
 Ut propius ventum est, admotaque dextera dextræ
 Resque fero potuit comminus ense geri.
 Dicere difficile est quid Mars tuus egerit illic,
 Quotque neci dederis, quosque, quibusque modis,
 Ense tuo factos calcabas victor acervos,
 Impositoque Getes sub pede multus erat.
 Pugnat ad exemplum primi minor ordine pili:
 Multaque fert miles vulnera, multa facit.
 Sed tantum virtus alios tua præterit omnes,
 Ante citos quantum Pegasus ibat equos.
 Vincitur Aegyptos, testataque tempus in omne
 Sunt tua Vestalis carmine facta meo.

Epistola VIII. Ad Suillum.

ARGUMENTUM.

Mortuo Augusto, hanc epistolam mittit Ovidius
 ad Suillum uxoris suæ generum, agitque ei gra-
 tias pro ajuis epistola ad se scripta: quam et si fe-
 ro perlatam, gratissimam tamen fuisse dicit. Post-
 modum eum rogat, ut Germanicum juniorem
 sibi reconciliet: Polliceturque se in hujus rei gra-
 tiam non erecturum ei templa de marmore, sed
 carmine complexurum ejus laudes: Ostenditque
 nihil esse posse Principibus aptius, quam carmine
 officiosum se præstare. Tum nactus occasionem
 Poeta, carminis excellentiam extollit: precatur-
 que ut sibi carmina profint: & si non possit re-
 ditum in patriam obtinere, saltem Urbi propin-
 quus exilium, quo possit Cæsaris gesta intelli-
 gere, & carmine celebrare.

Litte

Sive trahis vultus equidem peccasse fatebor;
 Delicti tamen est causa probanda mei.
 Non potuit mea mens, esset quin grata, teneris:
 Sit, precor, officio non gravis ira pio.
 O quoties ego sum libris mihi visus in istis
 Impius, in nullo quod legerere loco.
 O quoties, aliis vellem cum scribere, nomen
 Rettulit in ceras inscisa dextra tuum.
 Ipse quidem placuit mendis in talibus error,
 Et vix invita est facta litura manu.
 Viderit ad summum dixi, licet ipse queratur:
 Ah pudet offensam non meruisse prius.
 Da mihi, si quid ea est, hebetantem pectora Lethen;
 Oblitus poterit non tamen esse tui.
 Idque finas, oro, nec fastidita repellas
 Verba nec officio crimen inesse putes.
 Et levis hæc meritis referatur gratia tantis:
 Si minus, invito te quoque gratus ero.
 Numquam pigra fuit nostris tua gratia rebus;
 Nec mihi munificas arca negavit opes.
 Nunc quoque nil subitis clementia territa fatis
 Auxilium vitæ fertque refertque meæ.
 Unde, rogas forsitan, fiducia tanta futuri
 Sit mihi: quod finxit quisque, tuetur opus.
 Ut Venus artificis labor est, & gloria Coli,
 Æquoreo madidas quæ præmit imbre comas:
 Arcis ut Actææ vel eburna vel ærea custos,
 Bellica Phidiaca stat Dea facta manu.
 Vendicat ut Calamis laudem, quos fecit, equorum,
 Ut similis veræ vacca Myronis opus.
 Sic ego pars rerum non ultima Sexte tuarum:
 Tutelæque feror munus opusque tuæ.

* * * * *

* * * * *

* * * * *

* * * * *

* * * * *

Epi-

Epistola II. Ad Severum.

ARGUMENTUM.

Ad Severum Poetam hanc Epistolam scribit Ovidius, se multis rationibus excusans, quod nondum ejus nomen suis scriptis celebrarit, quamvis tamen numquam cessaverit ad eum epistolas soluta oratione scriptas mittere.

Quod legis ò vates magnorum maxime vatum,
 Venit ab intonsis usque Severe Getis,
 Cujus adhuc nomen nostris tacuisse libellos,
 (Si modo permittis dicere vera) pudet.
 Orba tamen numeris cessavit epistola numquam
 Ire per alternas officiosa vices.
 Carmina sola tibi memorem testantia curam
 Non data sunt: quid enim, quæ facis ipse, darem?
 Quis mel Aristæo, quis Baccho vina Falerna,
 Triptolemo fruges, poma det Alcinoo?
 Fertile pectus habes, interque Helicon a colentes,
 Uberius nulli provenit ista seges.
 Mittere ad hunc carmen, frondes erat addere sylvis,
 Hæc mihi cunctandi causa Severe fuit.
 Nec tamen ingenium nobis respondet ut ante,
 Sed siccum sterili vomere litus aro.
 Scilicet ut linus venas excæcat in undis,
 Læsaque suppresso fonte resistit aqua.
 Pectora sic mea sunt limo vitata malorum,
 Et carmen vena pauperiore fluit.
 Siquis in hac ipsum terra posuisset Homerum,
 Effet, crede mihi, factus & ille Getes.
 Da veniam fasso, studiis quoque frena remis:
 Ducitur & digitis littera rara meis.
 Impetus ille facer, qui vatum pectora nutrit,
 Qui prius in nobis esse solebat, abest.

Q 5

Vix

Vix venit in partes, vix sumptæ Musa tabellæ
 Imponit pigras pene coacta manus.
 Parvaque, ne dicam scribendi nulla voluptas
 Est mihi, nec numeris nectere verba iuvat.
 Sive quod hinc fructus adeo non cepimus ullos
 (Principium nostri res fuit ista mali.)
 Sive quod in tenebris numerosos ponere gressus
 Quodque legas nulli, scribere carmen, obest.
 Excitat auditor studium, laudataque virtus
 Crescit, & immensum gloria calcar habet.
 Hic mea cui recitem, nisi flavis scripta Corallis,
 Quasque alias gentes barbarus Ister habet?
 Sed quid solus agam? quaque infelicia perdam
 Otia materia, furripiamque diem?
 Nam neque me vinum, nec me tenet alea fallax,
 Per quæ clam tacitum tempus abire solet.
 Nec me, quod cuperem si per fera bella liceret,
 Oblectat cultu terra novata suo.
 Quid nisi Pierides solatia frigida restant,
 Non bene de nobis quæ meruere Deæ?
 At tu cui bibitur felicius Aonius fons,
 Utiliter studium, quod tibi cedit, ama.
 Sacraque Musarum merito cole: quodque legamus,
 Huc aliquid curæ mitte recentis opus.

Epistola III. Ad Amicum instabilem.

ARGUMENTUM.

Amicum suppresso nomine taxat, ejusque perfidiam ac levitatem ostendit, quod cum antea à teneris annis secum conjunctissime semper vixerit, tandem in adversa ejus fortuna non modò eum deserat, sed etiam simulet se non cognoscere. Postremo illum monet, ut fortunæ variantis vicissitudines, & levitatem ante oculos ponat.

Cons.

Conquerar, an taceam? ponam sine nomine crimen
 An notum quis sis omnibus esse, velim?
 Nomine non utar, ne commendere querela:
 Quæratque tibi carmine fama meo.
 Dum inea puppis erat valida fundata carina,
 Qui mecum velles currere, primus eras.
 Nunc quia contraxit vultum fortuna, recedis,
 Auxilio postquam scis opus esse tuo.
 Dissimulas etiam, nec me vis nosse videri,
 Quisquis sit audito nomine Naso, rogas.
 Ille ego sum, quamquam non vis audire, vetusta
 Pene puer puerò junctus amicitia.
 Ille ego qui primus tua serua nosse solebam,
 Qui tibi jucundis primus adesse iocis.
 Ille ego victor, densoque domesticus usu,
 Ille ego judiciis unica musa tuis.
 Ille ego sum, qui nunc an vivam, perfide nescis,
 Cura tibi de quo quærere nulla fuit.
 Sive fui numquam charus, simulasse fateris,
 Seu non sîngebas inveniere levis.
 Aut age dic aliquam, quæ te mutaverit, iram?
 Nam nisi justa tua est, justa querela mea est,
 Quod te nunc crimen similem vetat esse prior?
 An crimen, cæpi quod miser esse, vocas?
 Si mihi rebus opem nullam factisque ferebas,
 Venisset verbis charta notata tribus.
 Vix equidem credo sed & insultare jacenti
 Te mihi, nec verbis parcere fama refert.
 Quid facis ah demens? cur si fortuna recedat,
 Naufragio lacrymas eripis ipse tu?
 Hæc Dea non stabili quam sit levis, orbe fatetur,
 Quæ summum dubio sub pede semper habet.
 Quolibet est folio, & quavis incertior aura,
 Par illi devitas improbe facta tua est.
 Omnia sunt hominum tenui pendentia filo,
 Et subito casu, quæ valere, ruunt.
 Divitis audita est cui non opulentia Cræsi?
 Nempe tamen vitam captus ab hoste tulit.

Q 6

Ille

Ille Syracusia modo formidatus in urbe,
 Vix humili duram reppulit arte famem.
 Quid fuerat magno majus? tamen ipse rogavit
 Submissa fugiens voce clientis opem.
 Cuique viro totus terrarum parvit orbis,
 Indigus effectus omnibus ipse magis.
 Ille Jugurthino clarus, Cymbroque triumpho,
 Quo victrix toties consule Roma fuit.
 In cæno Marius jacuit, cannaque palustri
 Pertulit & tanto multa pudenda viro.
 Ludit in humanis divina potentia rebus,
 Et certam præsens vix habet hora fidem.
 Littus ad Euxinum, si quis mihi diceret, ibis,
 Et metues arcu ne feriare Getæ.
 I, bibe, dixissem purgantes pectora succos,
 Quicquid & in tota nascitur Anticyra.
 Sum tamen hæc passus: nec, si mortalia possem,
 Et summi poteram tela cavere Dei.
 Tu quoque fac timeas, & quæ tibi læta videntur,
 Dum loqueris, fieri tristia posse putar.

Epistola IV. Ad Sextum Pompejum.

ARGUMENTUM.

Ad Sextum Pompejum scribens Poeta, nullam rem tam tristem esse ostendit, quæ non habeat aliquando aliquid lætitiæ: quod sibi contigisse ostendit. Cum enim tristis in litore Pontico spatiretur, fama ei nuntiavit, Sextum Pompejum Consulem designatum esse. Quam rem dicit maximam sibi lætitiâ attulisse. Postmodo dolet non posse, cum Magistratum inibit Pompejus, illi interesse. Postremo illum precatur, ut aliquando sui recorderetur.

Nulla dies adeo est Australibus humida nimbis,
 Non intermissis ut fluat imber aquis.

Nec

Nec sterilis locus ullus ita est, ut non sit in illo
 Mistæ fere dumis utilis herba rubis.
 Nil adeo fortuna gravis miserabile fecit,
 Ut minuant nulla gaudia parte malum.
 Ecce domo patriaque carens, oculisque meorum
 Naufragus in Getici littoris æclus aquas.
 Qua tamen, inveni, vultum diffundere causa
 Possim, fortunæ nec meminisse meæ.
 Nam mihi, cum fulva tristis spatiaer arena,
 Visa est à tergo penna dedisse sonum.
 Respicio, nec corpus erat quod cernere possem;
 Verba tamen sunt hæc aure recepta mea.
 En ego lætarum venio tibi nuncia rerum
 Fama per immensas ære lapsa vias.
 Consule Pompejo, quo non tibi charior alter,
 Candidus, & felix proximus annus erit.
 Dixit: & ut læto Pontum rumore replevit,
 Ad gentes alias hinc Dea vertit iter.
 At mihi dilapsis inter nova gaudia curis,
 Excidit asperitas hujus iniqua loci.
 Ergo ubi Jane biceps longum reseraveris annum,
 Pulsus & à sacro mense December erit.
 Purpura Pompejum summi velabit honoris,
 Ne titulis quicquam debeat ille suis.
 Cernere jam videor rumpi pene atria turba.
 Et populum lædi deficiente loco.
 Templaque Tarpeæ primi tumbi sedis adiri,
 Et fieri faciles in tua vota Deos.
 Colla boves niveos cærtæ præbere securi,
 Quos aluit campis herba Phaliscæ suis.
 Cumque Deos omnes, tum quos impensius æquos
 Esse tibi cupias, cum Jove Cæsar erit.
 Curia te excipiet, patresque ex more vocati
 Intendent aures ad tua verba suas.
 Hos ubi facundo tua vox hilaraverit ore,
 Utque solet, tulerit prospera verba dies.
 Egeris & meritas superis cum Cæsare grates,
 Qui causam, facias cur ita sæpe, dabit.

Inde

Indomum repetes, toto comitante senatu;
 Cuium populi vix capiente domo.
 Me miserum, turba quod non ego cernor in illa.
 Nec possunt istis lumina nostra frui.
 Qua licet absentem, qua possum mente videbo:
 Aspiciet vultus consulis illa sui.
 Dii faciant, aliquo subeat tibi tempore nostrum
 Nomen, & heu dicas, quid miser ille facit?
 Hæc tua protulerit si quis mihi verba, fatebor
 Protinus exilium citius esse meum.

Epistola V. Ad eundem jam Consulem.

ARGUMENTUM.

Alloquitur per Prosopopœjam carmen suum Poeta:
 illudque Romam mittit ad Pompejum, ad quem
 etiam scripsit superiorem epistolam: mandataque
 exponit: Et perbelle fatetur primo se illi sum-
 mopere devinctum, declarans se propter eius be-
 neficia fore semper illius mancipium: Postremo
 precatur, ut se donatum vita, ejus opera, eti-
 am servet in præsentia.

Te leves Elegi doctas ad consulis aures,
 Verbaque honorato ferte legenda viro.
 Longa via est, nec vos pedibus proceditis æquis,
 Teæque brumali sub nive terra latet.
 Cum gelidam Thracen, & opertum nubibus Aemon
 Et maris Ionii transferitis aquas.
 Luce minus decina dominam venietis in urbem,
 Ut festinatum non faciatis iter.
 Protinus inde domus vobis Pompeja petatur,
 Non est augusto junctior ulla foro.
 Si quis, ut in populo, qui sitis & unde requirat,
 Nomina decepra quælibet aure ferat.
 Ut sit enim tutum, sicut reor esse, fateri,
 Verba minus certe ficta timoris habent.

Copia nec vobis, ullo prohibente videndum
 Consulis, ut limen contigeritis, erit.
 Aut preget ille suos dicendo jura Quirites,
 Conspicuum signis cum premet altus ebur.
 Aut populi reditus postquam componet ad hastam,
 Et minui magnæ non sinet urbis opes.
 Aut ut erunt patres in Julia templa vocati,
 De tanto dignis consule rebus aget.
 Aut feret Augusto solitam, natoque salutem,
 Deque parum noto consulat officio.
 Tempus ab his vacuum Cæsar Germanicus omne
 Auferet, à magis hunc colit ille Deis.
 Cum tamen à turba rerum requieverit harum,
 Ad vos manfuetas porriget ille manus.
 Quidque parens ego vester agam, fortasse requiret
 Talia vos illi reddere verba velim.
 Vivit adhuc, vitamque tibi debere fatebur,
 Quod prius à mihi Cæsare munus habet.
 Te sibi, cum fugeret, memori solet ore referre,
 Barbariæ tutas exhibuisse vias.
 Sanguine Bistonium quod non tepefecerit ense,
 Effectum cura pectoris esse sui.
 Addita præterea vitæ quoque multa tuendæ
 Munera, ne proprias attenuaret opes.
 Pro quibus ut meritis referatur gratia, jurat
 Se fore mancipium tempus in omne tuum.
 Nam prius umbrosa carituros arbore montes,
 Et freta velivolas non habitura rates.
 Fluminaque in fonte cursu reditura iupino,
 Gratia quam meriti possit abire tui.
 Hæc ubi dixeritis, servet sua dona rogato:
 Sic fuerit vestræ causa peracta via.
